

ТЕХНОЛОГИЧЕСКАЙ ХААРТА
Литература аабыта
Тизмэ: «Кыһын »

Выполнила: учитель начальных классов
МБОУ «Хоринская СОШ им.Г.Н.Чиряева»
Кузьмина Валерия Николаевна
Тех.карта урока Литература аабыта 3 класс
Тема «Кыһын»

Хоро 2024с

Предмет: Литература аабыыта

Кылаас: 3

Уруок тиэмэтэ:«Кыһын »

Уруок тиибэ: сана тиэмэни барыы

Сыала: Дорҕоонноохтук ааҕар дьоҕуру сайыннарыы, кинигэни, кэпсээннэри аабыыга интэриэһи тардыы, өйгө толкуйу сайыннарыы.

Дэгиттэр үөрэнэр үөрэхтэри ситиһии:Үөрэнээччи бэйэтин дьоҕурун сайыннарыы, ылыммыт билиилэригэр болҕомтолорун ууруу, интэриэһи тардыы.

Бэйэни салайынар-дьаһанар сатабыллар:Үөрэнээччи билэн-көрөн билиитин сайыннаар,сананы билэр, сыалын-соругун сөпкө туруорар; онорбут үлэтин сөпкө сыаналыыр, туохха ыарырҕатарын, тугу ситэ өйдөөбөтөбүн быһаарар, сыанабылы сөптөөхтүк ылынар; үөрэнэр соругу туруоруу, хонтуруолланыы, сааһыланыы; учууталы, үөрэнээччилэри кытта биир тэтимнэ үлэлиир.

Билиини-көрүүнү ылар сатабыллар,сурун үөрэнэр үөрүйэхтэр: Бэйэ санаатын сөпкө этинэр, үлэбэ тэннэ кыттыһан үлэлиир.

Бодуруһар үөрүйэхтэр:Үөрэнээччи урукка санаатын этэригэр үөрэтии, ыйытыыларга чопчу сөпкө эппиэттииргэ кэпсэтии сиэрин сөпкө тутуһарга үөрэтии.

Уруок хаамыта

Уруок түһүмэхтэрэ	Уруок түһүмэхтэр	Үлэ ньымалара	Учуутал дьайыыта	Үөрэнээччи дьайыыта	Үлэни тэрийии	Туттар тэриллэр	Былааннаммыт түмүктэр
----------------------	---------------------	------------------	------------------	---------------------	------------------	--------------------	--------------------------

	ин үөрэтэр соруктара				көрүгнэрэ (уопсай үлэ, бэйэ үлэтэ, пааранан үлэ, бөлөбүнэн үлэ		1. Бэйэни хонтуруолланыы уонна бэрэбиэркэлэнии, 2. предметнэй түмүктэр, 3. метапредметнай түмүктэр, 4. личностнай түмүктэр
1. Тэрээһин чааһа (1-2 мүн.)	Бэйэ-бэйэни кытта көрсүү уонна билсирии. Учуутал аатын билии. Интириэһи тарды.	Оҕолору уоскутан үөрэнэргэ дьайар ньымата туттуллар	- Уруокпут саҕаланна, уоскуйдубут, уруокпутугар бэлэмнэнэбит. - Үтүө күнүнэн оҕолоор! Мин аатым Валерия Николаевна диэн, Хоро орто оскулатын 3 кылааһын учууталабын. - Бары уруокка үлэлииргэ бэлэмнит дуо?	- Үтүө күнүнэн! - Бэлэммит.	Уопсай үлэ.	Тыл ньыматына н барар түһүмэбэ	Бодоруһуу: бэйэ-бэйэбэ убаастабыллаах сыһыан, атын үөрэнээччилэри, учууталы кытта сөпкө алтыһыы.
2. Тиэмэбэ кириит.	Интириэһи тарды. Сонурҕатыы . Сиэргэ- майгыга иитиит.	Кэпсиир интириэһирг этэр ньыма туттуллар.	- Бүгүҥнү биһиги уруокпут литература ааҕыта. - Литература ааҕыта диэн туох уруогай? - Биһиги бу уруокка тугу гынахтаахпыт? Суот, задача суоттуубут дуо? - Суох. Маладьыастар. Биһиги бу уруокка элбэҕи ааҕахтаахпыт, аахпыппыты н ырытахтаахпыт, кэпсиэхтээхпит уонна Саха сирин суруйааччыларын	- Хартыынанан бүгүҥнү уруок тиэмэтин таайаллар, боппуруоска эппиэттиллэр.	Уопсай-кы лааһы кытта үлэ.	Тыл уонна кэпсээһин ньыматына н барар ытыллар түһүмэбэ.	Сайыннарап соруктар: Үөрэнээччи билэр- көрөр сатабылларын, тылларын-өстөрүн, толкуйдуур, ырытар, түмүктүүр дьобурдарын сайыннарыы

			билиэхтээхпит. - Эһиги ханнык Саха сирийн суруйааччытын билэбитий? - Платон Алексеевич Ойуунускай, Петр Николаевич Тобуруокап, Тимофей Егорович Сметанин, Анемпадист Иванович Софронов уонна да оссо атын биллэр суруйаачы элбэх - Маладьыастар. Олус элбэҕи билэр эбиккит. Бары экраны көрөбүт уонна улаханньык дорҕоонноохтук, доргуччу өс хоһоону ааҕабыт. - КҮН ААЙЫ ЭБИЛЛИБЭТ БИЛИИ КӨҮРҮҮР. - Дьэ, бу өс хоһоону эһиги хайдах өйдөөтүгүт? - Күн аайы биһиги санаттан сананы билэн билиибитин кэнэтэн иһиэхтээх эбиппит. - Бу манньык өс хоһоонунан урукпутун саҕалыыбыт. Бастаан бу хартыыналары көрөбүт (кыһын хартыына) 1 эрээт(группа оҕолоро) 1 хартыына көрөбүт 2(группа оҕолоро) 2 хартыынаны көрөбүт - Бу хартыынаҕа туох көстөрүй?				
--	--	--	--	--	--	--	--

			- Ханник дбыл кэмэй? Хантан биллигит кыһын буоларын? - Маладыастар! - 1 Биһиэхэ кыһыммыт хайдабый? Сылаас дуо? Биһиэхэ тымныы. - Саха сиригэр хас ый кыһын буоларый? 4 ый - Ханник ыйдарый? Сэтинньи, Ахсынньы, Тохсунньу уонна Олунньу. - 2 Бу хартыынаба көрдөхпүтүнэ дьоннор тугу гына сылдыбалларый? - Биһиги кыһыммыт уһун уонна тымныы буоларын иһин Саха дьоно эрдэттэн бэлэмнэнэбит. - Тугу гынан бэлэмнэнэбитий? Мас мастаан, муус ылан, сайыны быһа оттообут оппутун тыраахтарынан состорон тиэргэммитигэр уурабыт уонна өссө да элбэх. - Маладыастар! Бары даҕаны кыһын хайдабын, хайдах саха киһитэ кыһынна бэлэмнэнэрин бэккэ диэн билэр эбиккит. - Бүгүнгү аабыы урокупут темата туох туһунан эбитий? - Маладыастар кыһын туһунан.				
--	--	--	---	--	--	--	--

3.Саңа тиэмэни үөрэтии.	Интириэһи тардыы. Тиэмэни сонурҕатыы, ааптары кытта билсиһии. Тылы байытар үлэтэ көрүллэр.	Кэпсиир интириэһэргэ этэр ньыма туттуллар. Ыйытыы ньымата.	-- Билигин бары экраны көрөбүт. Саха Сириҥ кыһына хайдах эбитий? - Биир оҕо туран улаханньык, доргуччу ааҕар. Маны болҕойон, өйдөөн кэбиһин, сорууда толоруоххут. - Эһиэхэ кыһын туһунан кылгас хоһоон бэлэмнээн кэлиим ону ааһыахпыт. Бу маны көннөрү ааҕан эрэ кэбиспэппит. Бастаан бытааннык онтон тургэнник онтон сүһүөххэ арааран ааҕабыт. Олус болҕоммоллоохтук, сыһыата суох ааҕабыт. - Бүтэһиккэ сорууда толоруоххут. - Маладьыастар бары олус үчүгэйдик болҕоммоллоохтук кыһаллан аахтыгыт. - Билигин 2 буолан пааранан үлэлиэххит. Остуолгутугар сытар лиһи арыяабыт, уонна ити боппуруостарга эппиэттибит, 2 соруудаххыт билигин аахпыт хоһооммут тыллара көтөн хаалбыттар ону ханнык тыл көппүтүн суруйан биэрэхтээххит. Хайа паара буппут икки өттүттэн илиигитин уунабыт. - Бэрибэркэлэнэбит бары бииргэ.	- Бары тэҥнэ ааҕаллар. - Уочаратынан ааҕаллар - Боппуруоска эппиэттииллэр.	Уопсай үлэ.	Икт-презентация көмөтө туттуллар. Кэпсэтии ньыыматынан барар түһүмэх.	<i>Бэйэ уоруйэхтэрэ:</i> бэйэ дьоһурун туһанан билиини ыларга дьулуһуу, болҕомтолоох буолуу. Тылы табатык ырытыы, сатабыллаахтык иңэрии. Оҕо бэйэтин дьоһурун сайыннарыы; болҕомтолорун ууруу, элбэҕи билэ сатыыр, бэйэтин санаатын арыйыы. <i>Сайыннараар сорууттар:</i> Үөрэнээччи билэр-көрөр сатабылларын, тылларын-өстөрүн, толкуйдуур, ырытар, түмүктүүр дьоһурдарын сайыннарыы. <i>Бодоруһар үөрүйэхтэр:</i> Убаастабыллаах сыһыан, атын үөрэнээччилэри, учууталлары кытта сөпкө алтыһыы, интириэһиргээбит түгэннэри туһулаһалларын ситиһии.
---------------------------------------	---	---	--	---	--------------------	--	---

		- Маладыастар, олус кыһаллыбыккыт. - Билигин бары таблицаны көрөбүт, бу таблицага эһиги кыһын туһунан ааҕар текскытыгар баар тыллар онон бары улаханнык доргуччу чуолкайдык ааҕабыт. - Бастаан бу курдук сытыары онтон туруору ааҕабыт. - Маладыастар! - Билигин бары партабытыгар сытар карточкабытын ылабыт иннэ эһиэхэ кыһын туһунан кылгас кэпсээн баар. Бу кэпсээни ааҕыахтаахпыт уонна дьэ боппуруостарга эппиэттиэхпит, бэйэ-бэйэбититтэн боппуруос толкуйдаан ыйыталаһааххыт. Онон олус болҕомтолоохтук ааҕыахтара диэн эрэнэбин. - Билигин уочаратынан ааҕабыт, бары болҕомтолоохтук истэбит уонна ааҕарбытыгар чуолгайдык ыксаабакка ааҕыахтааххыт. - Билигин аны 1 бэйэбит ааҕабыт ботугураан. - АЙЫМНЬЫ ИС ХОҕООНУГАР ҮЛЭ - ханнык дойду кыһынын туһунан				
--	--	---	--	--	--	--

			аахтыгыт? - Саха сириҥ кыһына хайдах эбитий? - Кыһынҥы күн хайдах эбитий? Тоҕо оннугуй? Кыһын эрдэ күн киирэн эрдэ харанарар. - Ханнык этиигэ ааптар Саха сириҥ кыһынын ойуулаабытый? - Маладьаастар.				
4.Сынньалан мүнүүтэ.	Оҕолору арылдьытыы , сынъатар үлэ барар. Физра дьайыыта	Көрдөрөр-кэ псиир ньыма туттуллар.	- Билигин сынньана таарыйа бары турдубут уонна дьэ кыһын хайдахын көрдөрүүхпүт. Манна баар тыллары илиибитинэн көрдөрөбүт. - Холобур мин Биһиги Сахабыт сириҥ кыһына олус уһун да, тымныы да. Диэтэхпинэ эһиги тымныы диэни хайдах көрдөрөбүтү санарбакка эрэ. Тонмут курдук туттабыт. Күүстэх тыалы көрдөрөбүт аны - Олордубут.	Учуутал көрдөрбүтүн өйдөөн хаалаллар уонна өссө эбии бэйэлэрэ хатылыылар.	Уопсай үлэ	Учуутал дьайыыта	
5.Чингэтии.	Толкуйдуур өйүн-санаатын чопчу этинэргэ үөрэтии. Билэр-көрөр сатабыллары н сайыннарыы .	Кэпсээн уонна ыйытылаһыы ньымата туттуллар.	- Билигин бары харахпытын сабабыт уонна мин ааҕар кэммэр хараххытыгар ойуулан көрүҥ. Ааҕабын - Туох көһүннэ? - Сахабыт сириҥ кыһына олус тымныы, саамай уһун кыһын эбит. Хайдахтаах даҕаны тыалга тымныыга Саха сириҥ үөрэнээччилэрэ үөрэнэллэр,	Кубик Блума көмөтүнэн оҕолор боппуруос толкуйдаан, бэйэ-бэйэлэриттэн хардары таары ыйыталаһаллар. Боппуруостарга хоруйдуулар.	Уопсай үлэ уонна бэйэ үлэтэ.	Киниигээнэн үлэ, учуутал дьайыыта. ИКТ-презентацтуттуллар.	<i>Бэридимэтинэй:</i> Толкуйдуур өйүн санаатын чопчу, этиниигэ.<i>Билэр-көрөр дьоһуру сайыннарыы:</i> Үөрэнээччилэр билэр –көрөр сатабылларын , тылларын өстөрүн ,толкуйдуур дьоһурдарын сайыннарыы

			үлэһиттэр үлэлииллэр эбит дии оџолоор. - Билигин бу кылгас кэпсээни төһө өйдөөбүккүтүн билээри Кубик Блума диэни туттуохпут. - Билэџит дуо бу кубик Блума тугу гынарын? Бу кубик Блума төгүрүччү араас боппуруостар бааллар ол боппуруостары туһанан биһиги бэйэ бэйэбитигэр бу кэпсээнтэн боппуруос ыйыталаһахтаахпыт. - Холобура бу мин бырахтым, миэхэ тоџо диэн тубэстэ. Мин тоџо диэн боппуруос толуйдуубун. Тоџо кыһын биһиги халыннык таннаахтаахпытый? Диэн ыйыттым уонна сөпкө эппиэттээбит оџоџо кубикпын быраџабын. - Маладьаастар. олус интириэһинэй ураты боппуруос ыйыталастыгыт.				
6.Түмүк.	Тугу саҕаны билбиттэрин ыйытылаһан билии, учууталы кытта сөпкө алтыһыы. Бэйэ-бэйэџэ убаастыбалл ах сыһыан	Кэпсиир интириэһэрг этэр ньыма туттуллар. Ыйытыы ньымата.	- Биһиги бу уруокка туох туһунан аахтыбыт? - Биирдиилээн туран бу уруокка тугу билбиттэрин саҕардабын. Туох саҕаны биллигит? - Уруокпут саҕаланыыта туох диэн өс хоһоонун аахпыппытый? - Маладьаастар! бүгүн олус болџомтолоохтук	Боппуруостарга хоруйдууллар, Бэйэ санааларын этинэллэр. Уруокка хайдах үөрэммиттэрин сыаналаналлар.	Уопсай уонна бэйэ үлэ		<i>Бодоруһар үөрүүэхтэр:</i> бэйэ-бэйэџэ убаастабыллаах сыһыан, атын үөрэнээччилэри, учууталы кытта сөпкө алтыһыы, интэриэһиргээбит тугэннэрин туһулаһалларын

		үөрэннигит бу өс хоһоонун курдук эһиги билиигит күн аайы сайда, кэнии турдун. Күн аайы санаттан сана интириэһинэй билиини билин! Күн аайы Кинигэтэ аабын кинигэ ааһар киһи хаһан баһар кинигэ аахпат киһиттэн элбэҕи сананы интириэһинэйи билэр. - Дьыэбэ үлэҕит (Мин эһиэхэ манньк кыра кэпсээн биэрэбин ону эһиги ыйытыы бэлэмнээн кэлиэхтээххит. Аныгыскы уруокка бииргэ үөрэнэр оҕолоргутуттан ыйыталаһаххыт. - Билигин бары экраны көрөбүт уонна уруокка хайдах үөрэннигит ону сыаналанабыт. - Барытын өйдөөтүм ыарыҕаппатым интириэһинэй эбит диэбиттэр бастакы смайлигы талабыт. Иккис смайлигы кыратык ыарыҕаттым соробун өйдөөтүм диэбиттэр талабыт. Үһүс смайлигы мин ыарыҕаттым сатаан аахпатым, өйдөөбөтүм диэбит оҕо талар. - Манан урукпут түмүктэнэр, наһаа уөрэниэн, наһаа элбэҕи сананы билиэн баһарар үөрэнээччилэри үөрэтэн				ситиһии.
--	--	--	--	--	--	----------

			олус диэн үөрдүм. - Көрсүөххэ диэри.				
--	--	--	---	--	--	--	--